

Қазақстан Республикасындағы инфляция

Релиздың күні: 01.06.2023

Келесі релиздің күні: 01.07.2023

[1. Негізгі сәттер](#)

[2. Инфляция динамикасы](#)

[3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым](#)

[4. Глоссарий](#)

[5. Әдіснамалық түсініктемелер](#)

[6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер](#)

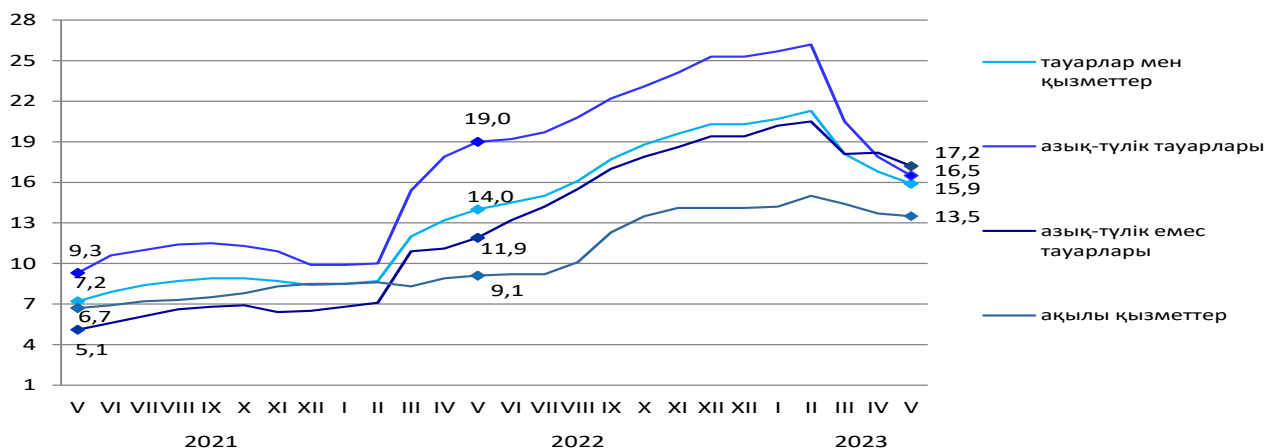
[7. Пайдалы сілтемелер](#)

1. Негізгі сәттер

2023 жылғы мамырда Қазақстан Республикасындағы инфляция бір жылда 15,9% құрады және 0,9% баяулады (2023 жылғы сәуірде – 16,8%).

Баға азық-түлік тауарларға бір жылда – 16,5% (2023 жылғы сәуірде – 17,9%), азық-түлік емес тауарларға – 17,2% (2023 жылғы сәуірде – 18,2%), ақылы қызметтерге 13,5% (2023 жылғы сәуірде – 13,7%) өсті.

1-сурет. 2021-2023 жылдардағы Қазақстан Республикасындағы жылдық инфляция.

2. Инфляция динамикасы

Өткен жылғы мамырмен салыстырғанда бағаның өсуі қиярға – 53,4%, күрішке – 44,9%, шақпақ қантқа – 42,7%, консервіленген сүтке – 42,6%, пиязға – 31,9%, қызанаққа – 30,4%, жұмыртқаға – 29,3%, минералды суға – 28,5%, макарон өнімдеріне – 27,7%, тоқаш және ұннан дайындалатын өнімдерге – 27,4%, сұлы жармасына – 26,9%, ұнтақ жармаға – 24,5%, қаймаққа – 24,3%, майлылығы 2,5% айранға – 23,7%, пастерленген сүтке 23,2% белгіленді. Бағаның төмендеуі қырықбатқа, сәбізге 19,1%-дан байқалды.

Баға деңгейі кеңсе тауарларына – 67,5%, жуғыш және тазалағыш құралдарға – 40,5%, жеке қолданылатын тауарларға – 27,8%, жиһаз және үйге қажетті заттарға – 24,6%, ыдысқа – 19,5%, киім және аяқ киімге – 16,4%, құрылыс материалдарына 15,7% өсті. Дизель отыны 35,8% қымбаттады.

Тұрғын үйді жалға алу 25,7% өсті. Баға кешенді демалыстарды ұйымдастыру қызметтеріне – 21%, санаторийлер қызметтеріне – 16,9%, қоғамдық тамақтандыру қызметтеріне – 16,7%,

демалыс және спорттық іс-шаралар саласындағы қызметтерге – 16,5%, шаштараздар мен жеке қызмет көрсету орындары қызметтеріне – 16%, денсаулық сақтау қызметтеріне – 15,8%, білім беру қызметтеріне – 14,1%, қонақ үйлер қызметтеріне 12,9% жоғарылады. Жолаушылар әуе көлігі қызметтері – 28,9%, темір жол көлігі қызметтері 28,6% қымбаттады.

Тарифтер қоқыс шығаруға – 29,5%, тұрғын үйді күтіп ұстауға – 19,9%, орталықтан жылытуға – 10%, электр энергиясына – 8,6%, ыстық суға 6,4% өсті.

Өңірлер бөлінісінде 2023 жылғы мамырда жылдық мәнде орташа республикалық деңгейден асатын инфляцияның ең жоғары деңгейі Ақмола, Маңғыстау облыстарында (17,6%-дан), Солтүстік Қазақстан (17,3%), Жетісу (16,7%), Астана қаласында (16,6%), Ұлытау облысында (16,5%), Ақтөбе, Павлодар (16,2%-дан), Батыс Қазақстан, Қостанай, Кызылорда (16,1%-дан), Шығыс Қазақстан (16%) облыстарында қалыптасты.

1-кесте. Өңірлерде мамыр айындағы жылдық инфляция, %

	2023	2022	2021
Қазақстан Республикасы	15,9	14,0	7,2
Абай	15,7	...	...
Ақмола	17,6	13,9	7,7
Ақтөбе	16,2	13,9	8,1
Алматы	14,8	13,4	7,2
Атырау	15,9	13,1	7,8
Батыс Қазақстан	16,1	13,5	7,2
Жамбыл	15,6	13,1	7,4
Жетісу	16,7	...	...
Қарағанды	15,4	14,8	7,8
Қостанай	16,1	13,5	7,0
Қызылорда	16,1	13,1	7,5
Маңғыстау	17,6	15,2	8,3
Павлодар	16,2	13,6	7,3
Солтүстік Қазақстан	17,3	13,4	7,1
Түркістан	15,3	15,4	7,3
Ұлытау	16,5	...	...
Шығыс Қазақстан	16,0	14,5	7,3
Астана қаласы	16,6	14,4	6,4
Алматы қаласы	15,3	13,9	6,7
Шымкент қаласы	15,6	13,6	6,8

Динамикалық кестелер:

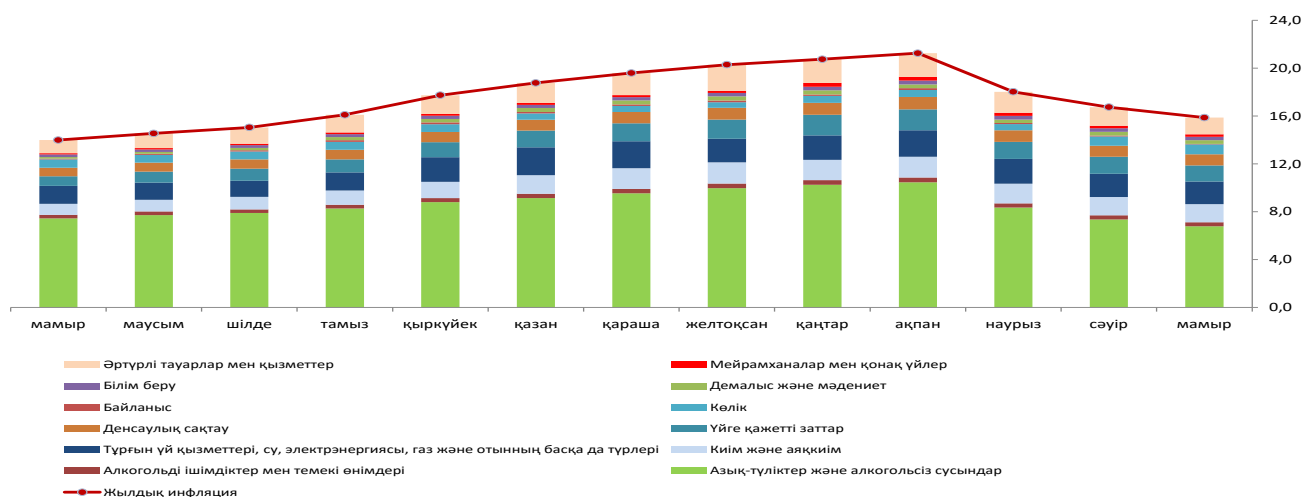
[1. 2000-2022 жылдардағы Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

[2. 1993-2022 жылдардағы өңірлер бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым

Инфляцияның жылдық деңгейіне ең үлкен үлес қосқан азық-түлік және алкогольсіз сусындар (6,8 пайыздық тармақ), тұрғын үй қызметтері (1,9 пайыздық тармақ), киім және аяқ киім (1,5 пайыздық тармақ), әртүрлі тауарлар мен қызметтер (1,4 пайыздық тармақ).

2-сурет. 2022 жылғы мамыр мен 2023 жылғы мамыр аралығында Қазақстан Республикасындағы инфляциясына тауарлардың негізгі топтарының үлесі.

Өткен жылда баға нан өнімдері мен жармаларға – 23,4%, ет және ет өнімдеріне 13% жоғарылады және инфляцияға 1,7 және 1,6 пайыздық тармаққа негізгі үлес қосты. Жылдық инфляцияға сүт өнімдері 23,6% қымбаттауы 0,9 пайыздық тармаққа, жемістер мен көкөністер (7,6%) – 0,5 пайыздық тармаққа, алкогольсіз сусындар (21,1%) - 0,5 пайыздық тармаққа үлес қосты.

ТКШ қызметтері бір жылда 14,9% қымбаттады және олардың инфляцияға үлесі 1,9 пайыздық тармақты құрады. 2023 жылғы мамырда тұрғын үйді жалға алу өткен жылғы мамырмен салыстырғанда 25,7% жоғары болды және жылдық инфляцияға 0,6 пайыздық тармақ, тұрғын үй-жайларды жөндеу және қызмет көрсету бойынша қызметтер (14,4%) – 0,3 пайыздық тармақ үлес қосты.

2-кесте. 2023 жылғы мамырдағы Қазақстан Республикасында жылдық инфляцияға жекелеген құрамдас бөліктерінің үлесі

Тауарлар мен қызметтер	Өсу қарқыны	Баға өсіміне салым
Азық-түлік тауарлар	16,5	7,122
Нан өнімдері мен жармалар	23,4	1,67
Ет және ет өнімдері	13,0	1,55
Сүт өнімдері	23,6	0,876
Жұмыртқа	29,3	0,329
Май және тоң май	12,2	0,275
Жемістер мен көкөністер	7,6	0,547
Қант	1,0	0,011
Алкогольсіз сусындар	21,1	0,451
Азық-түлік емес тауарлар	17,2	4,997
Киім	15,6	0,972
Аяқ киім	18,1	0,536
Жұғыш заттар	40,5	0,612
Бензин	11,5	0,269
Жеке қолдану тауарлар	27,8	0,812
Ақылы қызметтер	13,5	3,744
Тұрғын үй қызметтері, су, электрэнергиясы, газ және отынның басқа да түрлері	14,9	1,900
тұрғын үйді күтіп ұстауға төлем	19,9	0,181
тұрғын үйді жалға алу	25,7	0,634
тұрғын үй жайларды жөндеу және қызмет көрсету	14,4	0,344
суық су	4,4	0,023
ыстық су	6,4	0,025
қоқыс шығару	29,5	0,084
суды бұру	7,7	0,018
электрэнергия	8,6	0,198
Газ	3,1	0,038
тарату желілері арқылы тасымалданатын газ	2,4	0,024
сұйытылған орталықтан жылыту	5,9	0,014
орталықтан жылыту	10,0	0,124
қатты отын	13,0	0,218
домофон	7,1	0,013

Бір айда баға деңгейі азық-түлік және азық-түлік емес тауарларға 0,5%-дан, ақылы қызметтерге – 0,7% өсті.

3-кесте. Бір айдағы инфляция, %

	Мамыр			
	тауарлар мен қызметтер	азық-түлік тауарлар	азық-түлік емес тауарлар	ақылы қызметтер
2018	0,2	0,1	0,4	0,2
2019	0,6	0,9	0,5	0,2
2020	0,5	1,2	0,4	-0,3
2021	0,7	0,8	0,6	0,7
2022	1,4	1,7	1,4	0,8
2023	0,6	0,5	0,5	0,7

Динамикалық кесте:

[2000-2023 жылдар аралығында Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтерінің бағалары мен тарифтерінің индексі ай сайын](#)

4. Глоссарий

Инфляция – бұл халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтердің белгіленген тізіміне бағаның орташа деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін сипаттайтын көрсеткіш.

Салым – көрсеткіш бойынша пайыздық өзгерістің инфляцияның жалпы мәніне әсер ету шамасы.

5. Әдіснамалық түсініктемелер

Инфляция деңгейін сипаттайтын тұтыну бағаларының индексі халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтерге бағаның жалпы деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін көрсетеді.

Тұтыну бағаларының индексін есептеу екі көзден алынған ақпарат негізінде жүргізіледі:

- осы мақсаттар үшін арнайы іріктелген сауда нүктелерінде және қызмет көрсету орындарында оларды тікелей тіркеу арқылы жиналған бағалардың өзгеруі туралы деректер;
- халықтың нақты тұтыну шығыстарының құрылымы бөлігінде үй шаруашылықтарын зерттеу материалдары.

Бағалардың өзгеруі туралы ақпарат жинау қалалар мен аудан орталықтарының іріктемелі тобы бойынша, барлық облыс орталықтарында, республикалық маңызы бар қалаларда және астанада жүзеге асырылады. Сауда және қызмет көрсету саласының базалық кәсіпорындарын таңдау жергілікті жерлерде жүзеге асырылады. Зерттеуге әртүрлі сауда жағдайлары бар және жаппай сұранысқа ие тауарларды (қызметтерді) үнемі өткізетін кәсіпорындар ұсынылуы үшін сауданың және ақылы қызметтердің барлық түрлерінің объектілері іріктеледі.

Тұтыну бағаларын байқау және ТБИ есептеу үшін тауарлар мен қызметтер жиынтығы Қазақстанның барлық өңірлері үшін олардың бірыңғай іріктемесін білдіреді. Тауарлар мен қызметтердің тізімі 508 позициядан тұрады, оған халықтың тұтынуында ең көп үлес салмағын алатын ең өкілді түрлер кіреді.

Бағалар туралы ақпарат жинауды баға тіркеушілері тауарды (көрсетілетін қызметті) өткізу орындарында тікелей жүргізеді. Тексеру жүргізілген күні төленген тауарлардың бағасы, салықтарды қоса алғанда, бірақ оларды жеткізгені үшін қосымша алымдарды қоспағанда тіркеледі.

6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексі және туынды көрсеткіштер](#)

[Қазақстан Республикасындағы жекелеген тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің бөлшек сауда бағалары](#)

[Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына баға индексі және орташа бағалар](#)

7. Пайдалы сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексін құру әдістемесі \(ТБИ\)](#)

["Тұтыну тауарлары мен ақылы қызметтердің бағаларын тіркеу дәптері" Ц-101 нысаны](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, сапа бойынша есеп, 2021ж.](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, "Талдау" ақпараттық-талдау жүйесі](#)

<https://www.stat.gov.kz/> / Экономика / Баға статистикасы

Шығаруға жауапты:	Департамент директоры:	Орындаушы:	Мекен-жай:
Баға статистикасы департаменті	Қ. Жақыпбекулы Тел. +7 7172 749057	Д. Көбегенова Тел. +7 7172 749776 E-mail: d.kobegenova@aspire.gov.kz	010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4 кіреберіс